

គោលសំខាន់ក្នុងសិទ្ធិលកស្មត្រ

(អរិយវិធី)

(សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ លេខ ១៧ ទំព័រ ៦៧-៧៣)

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រង់ត្រាស់សម្តែងនូវធម៌បិទបាំងទិសទាំង ៦ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីជំនះក្នុងលោកនេះ ដោយការលះបង់នូវអំពើសៅហ្មង ៤ យ៉ាង មិនធ្វើបាបកម្ម ព្រោះហេតុ ៤ យ៉ាង មិនសេពនូវអបាយមុខគឺប្រធាននៃសេចក្តីវិនាសនៃកោតៈ ៦ យ៉ាង ។

លះបង់អំពើសៅហ្មង ៤ យ៉ាងគឺ

- ១-មិនសម្លាប់សត្វ
- ២-មិនលួចទ្រព្យគេ
- ៣-មិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម
- ៤-មិននិយាយកុហក

មិនធ្វើបាបកម្ម ព្រោះហេតុ ៤ យ៉ាងគឺ

- ១-ព្រោះស្រលាញ់
- ២-ព្រោះស្អប់
- ៣-ព្រោះល្ងង់
- ៤-ព្រោះខ្លាច

មិនសេពនូវអបាយមុខ ៦ យ៉ាងគឺ

- ១-ផឹកទឹកស្រវឹង
- ២-ដើរយប់ព្រលប់ខុសកាល
- ៣-ដើរមើលមហោស្រព
- ៤-លេងល្បែង
- ៥-សេពគប់មិត្តអាក្រក់
- ៦-ខ្ជិលច្រអូស

ទោសជីកទឹកស្រវឹងមាន ៥ យ៉ាង

- ១-វិនាសទ្រព្យ
- ២-នាំឲ្យមានជម្ងឺ
- ៣-នាំឲ្យកើតរោគ
- ៤-នាំឲ្យខូចឈ្មោះ
- ៥-បង្ហាញកេរ្តិ៍ខ្មាស
- ៦-ធ្វើឲ្យបញ្ឈប់យប់

ទោសដើរលេងយប់ព្រលប់ខុសកាល

- ១-មិនរក្សាខ្លួន
- ២-មិនរក្សាប្រពន្ធកូន
- ៣-មិនរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិ
- ៤-សេចក្តីរង្វៀសតែងកើតមានក្នុងកន្លែងដែលខ្លួនទៅ
- ៥-ទទួលរងគ្រោះដោយគេចោទប្រកាន់
- ៦-ជាអ្នកសន្សំសេចក្តីទុក្ខច្រើន

ទោសដើរមើលល្បែង

- ១-រាប់ក្នុងទីណា ក៏ទៅទីនោះ
- ២-ចម្រៀងក្នុងទីណា ក៏ទៅទីនោះ
- ៣-ប្រគំក្នុងទីណា ក៏ទៅទីនោះ
- ៤-គេនិយាយរឿងឥតប្រយោជន៍ទីណា ក៏ទៅទីនោះ
- ៥-ល្បែងវាយគងទីណា ក៏ទៅទីនោះ
- ៦-ល្បែងវាយរនាតទីណា ក៏ទៅទីនោះ

ទោសអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់

- ១-បើឃ្នះគេ តែងបានពៀរ
- ២-បើចាញ់គេ តែងសោកស្តាយទ្រព្យសម្បត្តិ
- ៣-វិនាសទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលឃើញជាក់ស្តែងទាន់ភ្នែក
- ៤-កាលបើទៅសាលាវិនិច្ឆ័យ គេមិនជឿស្តាប់ពាក្យ
- ៥-ពួកមិត្តតែងបោះបង់ចោល
- ៦-ជាបុគ្គលដែលគេមិនដណ្តឹងឬឲ្យកូនស្រី

ទោសសេពគប់មិត្តអាក្រក់ តែងជួបមិត្ត

- ១-ជនដែលលេងល្បែងភ្នាល់
- ២-ជនដែលចូលចិត្តសប្បាយនឹងស្រីញី
- ៣-ជនដែលចូលចិត្តជីកទឹកស្រវឹង
- ៤-ជនបោកប្រាសបញ្ឆោតអ្នកដទៃ
- ៥-ជនអ្នកកេងប្រវ័ញ្ចទ្រព្យអ្នកដទៃ
- ៦-ជនអ្នកឆក់ដណ្តើមទ្រព្យអ្នកដទៃ

ទោសអ្នកប្រកបរបរឃ្លើយ ៗ នូវការខ្ជិលច្រអូសតែងមិនធ្វើការដោយអានថា

- ១-ត្រជាក់ណាស់
- ២-ក្តៅណាស់
- ៣-ល្ងាចណាស់
- ៤-ព្រឹកណាស់
- ៥-ឃ្នានណាស់
- ៦-ស្រែកណាស់

មិត្តបូមមាន ៤ យ៉ាងគឺ

- ១-មនុស្សគិតតែប្រយោជន៍ខ្លួន
- ២-មនុស្សល្អតែសំដី
- ៣-មនុស្សនិយាយចាក់បណ្តោយ
- ៤-មនុស្សជាសំឡាញ់ក្នុងការវិនាសទ្រព្យ

មនុស្សគិតតែប្រយោជន៍ខ្លួន ត្រូវស្គាល់ដោយស្ថាន ៤ គឺ

- ១-មិត្តគិតយកតែប្រយោជន៍ខ្លួន
- ២-មិត្តប្រាថ្នាយករបស់ច្រើន ដោយឲ្យរបស់តិច
- ៣-ទាល់តែមានភ័យទើបជួយធ្វើកិច្ចការរបស់មិត្ត
- ៤-សេពគប់មិត្តព្រោះហេតុតែប្រយោជន៍

មនុស្សល្អតែសំដី ត្រូវស្គាល់ដោយស្ថាន ៤ គឺ

- ១-មិត្តទទួលរាក់ទាក់របស់ដែលកន្លងទៅហើយ
- ២-ទទួលរាក់ទាក់របស់មិនទាន់មាន
- ៣-សង្គ្រោះអំពើឥតប្រយោជន៍
- ៤-កាលកិច្ចទាំងឡាយកើតក្លាម ៗ អាងរបស់ខូចខាត

មនុស្សនិយាយចាក់បណ្តោយត្រូវស្គាល់ដោយស្ថាន ៤ គឺ

- ១-បើមិត្តធ្វើអំពើអាក្រក់ ក៏យល់ព្រមតាម
- ២-មិត្តធ្វើអំពើល្អ ក៏យល់ព្រមតាម
- ៣-ពណ៌នាគុណមិត្ត តែក្នុងទីបំពោះមិត្ត
- ៤-ពោលទោសមិត្តក្នុងទីកំបាំង

មនុស្សជាសំឡាញ់ក្នុងការវិនាសទ្រព្យត្រូវស្គាល់ដោយស្មារតី ៤ គឺ

- ១-មិត្តនាំដឹកទឹកស្រវឹង
- ២-មិត្តនាំដើរលេងខុសកាល
- ៣-មិត្តនាំដើរមើលមហោស្រព
- ៤-មិត្តនាំដើរលេងល្បែង

គប្បីសេពគប់មិត្ត ៤ ប្រភេទគឺ

- ១-មិត្តមានសន្តានល្អ
- ២-មិត្តរួមសុខទុក្ខ
- ៣-មិត្តប្រាប់ប្រយោជន៍
- ៤-មិត្តមានសេចក្តីឈឺឆ្កាល

មិត្តមានសន្តានល្អ ត្រូវស្គាល់ដោយស្មារតី ៤ យ៉ាងគឺ

- ១-រក្សាមិត្តដែលធ្វេសប្រហែស
- ២-រក្សាសម្បត្តិរបស់មិត្តដែលធ្វេសប្រហែស
- ៣-ជាទីពឹងពំនាក់របស់មិត្តដែលមានភិតភ័យ
- ៤-កាលបើកិច្ចត្រូវកើតឡើងជួយកោតៈជាទូទុណ

មិត្តរួមសុខទុក្ខ ត្រូវស្គាល់ដោយស្មារតី ៤ យ៉ាងគឺ

- ១-ប្រាប់អាថ៌កំបាំងរបស់ខ្លួនដល់មិត្ត
- ២-ជួយបិទបាំងនូវអាថ៌កំបាំងរបស់មិត្ត
- ៣-មិនបោះបង់គ្នាក្នុងគ្រាមានវិបត្តិ
- ៤-សូម្បីជីវិតក៏ហ៊ានលះបង់ដើម្បីមិត្ត

មិត្តប្រាប់ប្រយោជន៍ ត្រូវស្គាល់ដោយស្មាន ៤ យ៉ាងគឺ

- ១-ហាមមិត្តមិនឲ្យធ្វើអំពើអាក្រក់
- ២-ដឹកនាំមិត្តឲ្យស្ថិតនៅក្នុងអំពើល្អ
- ៣-ឲ្យបានព្រហ្មក្សដែលមិនធ្លាប់បានព្រហ្ម
- ៤-ប្រាប់ផ្លូវស្មានសួគ៌

មិត្តមានសេចក្តីឈឺឆ្កាល ត្រូវស្គាល់ដោយស្មាន ៤ យ៉ាងគឺ

- ១-ជួយព្រួយចិត្ត ព្រោះមិត្តបានសេចក្តីវិនាស
- ២-ជួយអរមិត្តព្រោះមិត្តបានចម្រើន
- ៣-ទទឹងទាស់មនុស្សដែលពោលទោសមិត្ត
- ៤-សរសើរមនុស្សដែលពោលគុណមិត្ត

ទិសខាងកើត: មាតាបិតាកូនត្រូវទំនុកបម្រុងដោយស្មាន ៥ យ៉ាងគឺ

- ១-ចិញ្ចឹមមាតាបិតាវិញ
- ២-ជួយធ្វើការងារមាតាបិតា
- ៣-រក្សាវង្សត្រកូល
- ៤-ធ្វើខ្លួនឲ្យសមជាអ្នកទទួលមតិក
- ៥-ធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសទុកិណាទាន ពេលគាត់ចែកឋាន

មាតាបិតាត្រូវអនុគ្រោះកូនដោយ ៥ យ៉ាងវិញគឺ

- ១-ហាមកូនចាកអំពើអាក្រក់
- ២-ឲ្យកូនតម្កល់នូវក្នុងអំពើល្អ
- ៣-ឲ្យកូនរៀនសូត្រសិល្បសាស្ត្រ
- ៤-ដណ្តឹងភរិយា ស្វាមីសមគួរឲ្យ
- ៥-ចែកទ្រព្យឲ្យកូនក្នុងសម័យគួរ

ទិសខាងត្បូង៖ សិស្សត្រូវប្រតិបត្តិត្រដោយស្មាន ៥ យ៉ាងគឺ

- ១-ក្រោកឡើងទទួល
- ២-ដោយគាល់បម្រើ
- ៣-ជឿស្តាប់ឱវាទ
- ៤-ជួយកិច្ចការងារគ្រូបន្ទាប់បន្សំ
- ៥-យកចិត្តទុកដាក់រៀនសូត្រ ដោយគោរព

គ្រូត្រូវអនុគ្រោះសិស្សដោយស្មាន ៥ យ៉ាងវិញគឺ

- ១-ដឹកនាំល្អ
- ២-ឲ្យរៀនល្អ
- ៣-ប្រៀនប្រដៅសិស្សឲ្យចេះត្រឹមត្រូវក្នុងមុខវិជ្ជា
- ៤-លើកតម្កើងក្នុងទីប្រជុំ
- ៥-ធ្វើសេចក្តីការពារក្នុងទិសទាំងឡាយ

ទិសខាងលិច៖ ស្វាមីត្រូវទំនុកបម្រុងភរិយាដោយស្មាន ៥ យ៉ាងគឺ

- ១-ទុកជាភរិយាពេញទី
- ២-មិនមើលងាយភរិយា
- ៣-មិនក្បត់ចិត្តភរិយា
- ៤-ប្រគល់ការកិច្ចឲ្យជាធំក្នុងផ្ទះ
- ៥-ទិញគ្រឿងអលង្ការជូនភរិយាតាមកាលគួរ

ភរិយាត្រូវអនុគ្រោះស្វាមីដោយស្មាន ៥ យ៉ាងវិញគឺ

- ១-ចាត់ចែងការងារផ្ទះដោយល្អ
- ២-សង្គ្រោះជនជាញាតិទាំងពីរខាងដោយល្អ
- ៣-មិនក្បត់ចិត្តស្វាមី

៤-ថែទាំទ្រព្យសម្បត្តិគ្រួសារ

៥-ឈ្នួល មិនខ្ជិលច្រអូសក្នុងកិច្ចការសព្វគ្រប់

ទិសខាងជើង: មិត្តភក្តិទ្រូវយកចិត្តទុកដាក់ដោយស្មាន ៥ យ៉ាងគឺ

១-ដោយការឲ្យរបស់

២-ដោយនិយាយពាក្យគាប់ចិត្ត

៣-ដោយការប្រព្រឹត្តឲ្យជាប្រយោជន៍

៤-ដោយការប្រព្រឹត្តខ្លួនស្មើ

៥-មិនកុហកបញ្ឆោត

មិត្តដែលយកចិត្តទុកដាក់ យើងត្រូវអនុគ្រោះដោយស្មាន ៥ យ៉ាងគឺ

១-រក្សាមិត្តដែលធ្វេសប្រហែស

២-ជួយថែទាំទ្រព្យរបស់មិត្ត ដែលធ្វេសប្រហែស

៣-ជាទីពឹងរបស់មិត្តដែលមានភ័យ

៤-មិនបោះបង់គ្នាក្នុងគ្រាមានវិបត្តិ

៥-រាប់អានរហូតដល់ដៅពង្សរបស់មិត្ត

ទិសខាងក្រោម: ចៅហ្វាយនាយ ត្រូវទំនុកបម្រុងអ្នកក្រោមបង្គាប់ដោយស្មាន ៥ គឺ

១-ចាត់ចែងការងារសមតាមកម្លាំង

២-ឲ្យកត្តាហារនិងថ្លៃឈ្នួល

៣-ព្យាបាលក្នុងវេលាល្ងាច

៤-ថែករំលែករសត្រកាលចំឡែក

៥-ឲ្យឈប់សម្រាកក្នុងសម័យគួរ

អ្នកនៅខាងក្រោមបង្គាប់ ត្រូវអនុគ្រោះចៅហ្វាយនាយវិញគឺ

- ១-ក្រោកឡើងធ្វើការងារមុនចៅហ្វាយនាយ
- ២-ឈប់ធ្វើការក្រោកចៅហ្វាយនាយ
- ៣-កាន់យកតែរបស់ដែលចៅហ្វាយនាយឲ្យ
- ៤-ធ្វើការដោយយកចិត្តទុកដាក់
- ៥-ពោលសរសើរកិត្តិគុណចៅហ្វាយនាយ

ទិសខាងលើ: សមណព្រាហ្មណ៍ (អ្នកបួស) យើងត្រូវផ្គត់ផ្គង់ដោយស្ពាន ៥ យ៉ាងគឺ

- ១-ដោយកាយកម្ម ប្រកបដោយមេត្តា
- ២-ដោយវចិកម្ម ប្រកបដោយមេត្តា
- ៣-ដោយមនោកម្ម ប្រកបដោយមេត្តា
- ៤-ជាអ្នកមិនបិទទ្វារផ្ទះ (ចេះធ្វើល្អចំពោះអ្នកមានសីល)
- ៥-ឲ្យអាមិសទាន គឺធ្វើទាន មានបាយ ទឹក សម្ភារៈជាដើម

សមណព្រាហ្មណ៍ ត្រូវអនុគ្រោះដោយស្ពាន ៥ យ៉ាងវិញគឺ

- ១-ហាមឃាត់ចាកអំពើបាប
- ២-ឲ្យតាំងនៅក្នុងអំពើល្អ
- ៣-អនុគ្រោះដោយចិត្តល្អ
- ៤-ឲ្យបានស្តាប់ធម៌ ដែលមិនបានស្តាប់
- ៥-ប្រាប់ផ្លូវស្ម័គ្រ

ដោយលោកគ្រូធម្មានន្ទ

